

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/119/2023
Identifikačné číslo spisu: 1112210135
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1112210135.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti OZETA NEO, a. s., Topoľčany, Dopravná 2098/9, IČO: 36 329 843, zastúpenej advokátskou kanceláriou Zvara advokáti s. r. o., Bratislava, Námestie SNP 1, IČO: 46 547 878, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/77/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. januára 2020 sp. zn. 4Co/263/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. apríla 2015 č. k. 10 C 77/2012 - 159 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa voči žalovanej domáhala zaplata 20 0128,41 eura s príslušenstvom titulom postúpenej pohľadávky od pôvodnej žalobkyne VINACO HOLDINGS LIMITED, ktorá sa od žalovanej domáhala náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom exekútora; žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 1, § 2, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. a) bod 3, § 9 ods. 1, 2, § 19 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), § 525 ods. 2, § 526 ods. 1 a § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedol, že exekučné konanie vedené Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 1 Er 710/1999 bolo začaté na návrh VÚB banky a. s., ktorá bola právnym predchodcom pôvodnej žalobkyne, pričom súdny exekútor v rámci tohto exekučného konania predal v exekučnej dražbe nehnuteľnosť vo vlastníctve povinnej osoby, ktorá zabezpečovala pohľadávku oprávnenej. Príklep bol súdom schválený uznesením z 1. októbra 2001 č. k. 1 Er 710/1999 - 72 a exekútor vykonal rozvrh výťažku dražby 14. decembra 2004, ktorý bol schválený uznesením súdu z 24. augusta 2009 č. k. 1 Er 710/1999 - 224, na základe ktorého mala byť pôvodnej žalobkyňi vyplatená suma 20 028,41 eura, avšak exekútor si svoju povinnosť nesplnil a v zákonnej lehote finančné prostriedky pôvodnej žalobkyňi

nevyplatil, v dôsledku čoho pôvodnej žalobkyni vznikla škoda vo výške nevyplatenej vymoženej pohľadávky ako aj nárok na náhradu ušlého zisku. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že súčasná žalobkyňa tým, že vstúpila do práva pôvodnej žalobkyne, ktorej pohľadávka nebola v exekučnom konaní uspokojená, sa stala v dôsledku nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora oprávnenou domáhať sa náhrady škody a ušlého zisku voči štátu, avšak tohto svojho práva sa mohla domáhať najneskôr do uplynutia premlčacej lehoty podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. V tejto súvislosti dospel k záveru, že pôvodná žalobkyňa nebola v tomto spore aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby o náhradu škody, keďže zmluva o postúpení pohľadávky bola uzavretá už pred podaním jej žaloby. Oprávneným subjektom bola súčasná žalobkyňa, ktorá si však nárok na náhradu škody uplatnila až po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty predĺženej o čas trvania predbežného prerokovania tohto nároku. Ustálil, že súdny exekútor bol povinný vyplatiť pohľadávku pôvodnej žalobkyni ako oprávnenej v zmysle vyššie citovaného uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica, právoplatného 19. novembra 2010, do 7 dní, teda do 26. novembra 2010. Z tohto zistenia vyvodil záver, že premlčacia lehota na náhradu škody začala plynúť 27. novembra 2010 a uplynula 27. mája 2014. Keďže súčasná žalobkyňa si nárok na náhradu škody uplatnila až 3. júna 2014, kedy pôvodná žalobkyňa doručila súdu návrh na zmenu žalobcu, je jej nárok premlčaný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne v poradí druhým rozsudkom z 22. januára 2020 sp. zn. 4Co/263/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny potvrdil; žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 3 ods. 1 písm. d), § 3 ods. 2, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., § 524 ods. 1, 2, § 525 ods. 1, 2 a § 382 CSP, bol na rozdiel od súdu prvej inštancie toho názoru, že pohľadávka pôvodnej žalobkyne na zaplatenie finančných prostriedkov titulom postúpenej pohľadávky voči povinnému je inou pohľadávkou ako jej pohľadávka voči štátu na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom exekútora, a nie je možné ich zamieňať. Obe pohľadávky sú spôsobilé na postúpenie, pričom pôvodná žalobkyňa postúpila na súčasnú žalobkyňu zmluvou o postúpení pohľadávok výlučne existujúcu pohľadávkou voči povinnému, ktorá však v žiadnom prípade nezakladá nárok súčasnej žalobkyne na náhradu škody, spôsobenej pôvodnej žalobkyni nesprávnym úradným postupom exekútora voči štátu, ktorého sa pôvodná žalobkyňa domáhala predmetnou žalobou. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzavrel, že ak súdny exekútor vymoženú a pôvodnej žalobkyni uznesením súdu priznanú sumu v rozpore so zákonom nevyplatil, vznikla pôvodnej žalobkyni nová pohľadávka, a to na plnenie voči súdnemu exekútorovi alebo na náhradu škody voči štátu, ktorú si aj žalobou uplatnila. Keďže, ako už bolo uvedené vyššie, táto pohľadávka na súčasnú žalobkyňu postúpená nebola, nemohla sa jej zaplata od štátu súčasná žalobkyňa ani domáhať. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) a zároveň napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Ako dovocatelka namietala, odvolací súd mal nariadiť pojednávanie, zopakovať dokazovanie najmä vo vzťahu k zmluve o postúpení pohľadávok a umožniť dovocatelke obhájiť svoju, od právnych záverov odvolacieho súdu odlišnú právnu argumentáciu. Podľa dovocatelky, odvolací súd bez toho, aby zrozumiteľne a presvedčivo uviedol, v čom je právna argumentácia dovocatelky nesprávna a v čom je správne jeho právne posúdenie, opakovane porušil právo žalobkyne na spravodlivé súdne konanie a vydaj svojvoľný, až arbitrárny rozsudok. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom dovocatelka videla vo vzťahu k posúdeniu jej aktívnej vecnej legitimácie v spore, keď namietala postup odvolacieho súdu, ktorým v odvolacom konaní spochybnil aktívnu vecnú legitimáciu žalobkyne, ktorá však bola založená rozhodnutím súdu prvej inštancie a žiadna zo strán pripustenie zmeny účastníka nenamietala. V rámci nesprávneho právneho posúdenia jej aktívnej vecnej legitimácie dovocatelka

zároveň namietala aj názor odvolacieho súdu, že s postúpenou pohľadávkou neprechádza (bez ďalšieho) aj právo na uplatňovanie nároku na náhradu škody vzniknutej pri uplatňovaní pohľadávky. Navrhla preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe podaného dovolania uznesením z 25. mája 2022 sp. zn. 4Cdo/159/2020 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. januára 2020 sp. zn. 4Co/263/2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky na základe ústavnej sťažnosti žalovanej nálezom z 21. júna 2023 sp. zn. II. ÚS 104/2023 rozhodol, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/159/2020 z 25. mája 2022 boli porušené základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/159/2020 z 25. mája 2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho nálezu uviedol, že pre posúdenie právnej otázky, či odvolací súd správne posúdil aktívnu vecnú legitímácie v spore, bolo kľúčové skúmať obsah zmluvy, na základe ktorej došlo k postúpeniu pohľadávok a pre posúdenie toho, či zahŕňala aj postúpenie nároku na náhradu škody, bolo podstatné skúmať, kedy došlo k postúpeniu a kedy k vzniku nároku na náhradu škody. Ústavný súd zdôraznil, že nemožno bez ďalšieho považovať za ústavne konformný záver, že postúpením pohľadávky automaticky dochádza aj k postúpeniu nároku na náhradu škody v súvislosti s postupovaným právom (pohľadávkou). Je tomu tak z viacerých dôvodov. Postúpenie pohľadávky je súkromnoprávny úkon (záväzkovo-právny vzťah), pričom nárok na náhradu škody vyplýva zo zodpovednostného vzťahu (v danom prípade medzi postupcom a orgánom verejnej moci, ktorý mal porušiť právo oprávneného v exekučnom konaní). Nárok na náhradu škody vzniká priamo poškodenému (ako nositeľovi práva) porušením jeho práva a vznikom (jemu spôsobenej) škody a pokiaľ ho tento poškodený mieni postúpiť ako nárok spolu s postupovanou pohľadávkou (v súvislosti s ktorou škoda vznikla) po tom, čo právo porušené bolo (vznikol nárok na náhradu škody), musí zmluvne výslovne určiť, že postupuje aj svoj nárok na náhradu škody. Iná je však situácia v prípade, ak ku postúpeniu pohľadávky dôjde skôr, ako dôjde k porušeniu práva (v súvislosti s postúpenou pohľadávkou), ktoré zakladá nárok na náhradu škody. V takom prípade postupník môže uplatniť nárok na náhradu škody sám, pretože škoda vznikne priamo jemu po tom, ako sa stal nositeľom práva, v súvislosti s ktorým nárok na náhradu škody vznikne.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobkyňa vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie a ďalej namietala odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k jej aktívnej vecnej legitímácii.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie

rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že pohľadávka pôvodnej žalobkyne na zaplatenie finančných prostriedkov titulom postúpenej pohľadávky voči povinnému je inou pohľadávkou ako jej pohľadávka voči štátu na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom exekútora, a nie je možné ich zamieňať. Odvolací súd ďalej uviedol, že obe pohľadávky sú spôsobilé na postúpenie, pričom pôvodná žalobkyňa postúpila na súčasnú žalobkyňu zmluvou o postúpení pohľadávok výlučne existujúcu pohľadávkou voči povinnému, ktorá však v žiadnom prípade nezakladá nárok súčasnej žalobkyne na náhradu škody, spôsobenej pôvodnej žalobkyňou nesprávnym úradným postupom exekútora voči štátu, ktorého sa pôvodná žalobkyňa domáhala predmetnou žalobou. Odvolací súd uzavrel, že ak súdny exekútor vymoženú a pôvodnej žalobkyňou uznesením súdu priznanú sumu v rozpore so zákonom nevyplatil, vznikla pôvodnej žalobkyňi nová pohľadávka, a to na plnenie voči súdnemu exekútorovi alebo na náhradu škody voči štátu, ktorú si aj žalobou uplatnila. Keďže táto pohľadávka na súčasnú žalobkyňu postúpená nebola, nemohla sa jej zaplatenia od štátu súčasná žalobkyňa ani domáhať. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súdy pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenuli vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

21. V preskúvanom spore žalobkyňa odôvodnila porušenie práva na spravodlivý proces aj tým, že

odvolací súd na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, hoci tak bol povinný urobiť (§ 385 ods. 1 CSP).

22. K tejto dovolacej námietke žalobkyne treba uviesť, že v zmysle § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Z dikcie citovaného ustanovenia vyplýva, že na prejednanie odvolania, odvolací súd musí nariadiť pojednávanie vždy aj vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie strán sporu. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvej inštancie zistil náležitým spôsobom skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

23. V preskúvanom spore sa odvolací súd stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych „nových“ skutkových a právnych záveroch. Nepovažoval preto za potrebné súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie zopakovať alebo dokazovanie doplniť, o čom rozhodnúť je v jeho plnej kompetencii. Jeho postup, keď prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia pojednávania, nebol preto v rozpore s § 385 ods. 1 CSP. Napokon, dovolateľka v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie (ani v dovolaní) neuviedla, konkrétne ktoré dôkazy bolo potrebné zopakovať, prípadne z akých dôvodov bolo potrebné dokazovanie doplniť. V danom prípade nešlo preto zo strany odvolacieho súdu o nesprávny postup, ktorý by sa prejavil v porušení § 385 ods. 1 CSP, resp. v porušení práva žalobkyne vyjadriť sa k skutkovým alebo právnym záverom, ktoré neboli pri doterajšom rozhodovaní veci použité.

24. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami a ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Žalobkyňa teda nedôvodne namietala existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

25. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

26. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

27. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

28. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

29. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

30. Z obsahu dovolania žalobkyne odôvodneného § 421 ods. 1 písm. a) CSP je zrejmé, že žalobkyňa zastúpená kvalifikovaným právny zástupcom (advokátom) namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri posúdení vecnej legitímácie v súvislosti so zmluvným postúpením nároku na náhradu škody, pričom rozhodnutie (sp. zn. 8Cdo/110/2018 z 11. septembra 2019) neoznačila, hoci bola účastníčkou predmetného konania. Za týchto okolností ústavný súd považoval za neakceptovateľné, aby najvyšší súd pristúpil k vecnému prieskumu dovolania. Pokiaľ dovolateľ namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom neoznačí rozhodnutie, od ktorého sa mal odvolací súd pri riešení nastolenej otázky odkloniť, hoci bol účastníkom takéhoto konania, je potrebné za týchto okolností konštatovať, že dovolateľ si jednoznačne nesplnil svoju procesnú povinnosť označiť rozhodnutie, ktoré považuje za relevantné z hľadiska namietaného odklonu. V takomto prípade by bol ústavne konformný záver, že dovolací dôvod nebol vymedzený v súlade s § 432 CSP (bod 36 nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 104/2023).

31. Ak by za uvedených okolností najvyšší súd pristúpil k vecnému posúdeniu dovolania žalobkyne (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), postupoval by v rozpore s procesným právom (bod 37. nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 104/2023).

32. Dôvodom pre odmietnutie dovolania je skutočnosť, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolaťka zastúpená advokátom totiž označila za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP neboli splnené, keď žalobkyňa v dovolaní neoznačila rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach a dokonca neoznačila ani rozhodnutie, od ktorého sa mal odvolací súd pri riešení nastolenej otázky odkloniť, hoci bola účastníkom takéhoto konania. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol žalobkyňou vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

33. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

34. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej žiadne nevznikli.

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.